

สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

School Director's Competency Affecting the Quality of Education Management of Schools under the Office of Basic Education Commission

วัฒนา ไกรสุรย์¹

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์²

กรองทิพย์ นาควิเชตร³

สงวนพงศ์ ขวนชม⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาอิทธิพลของสมรรถนะผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 80 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 2 คน และครูผู้สอน 2 คน รวม 480 คน เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบวัดสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน แบบบันทึกผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของโรงเรียน หน่วยวิเคราะห์ข้อมูลคือโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน วิเคราะห์ค่าน้ำหนักของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตามโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสมรรถนะในระดับมาก 2) ระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนส่งผลต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ไม่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของโรงเรียน

คำสำคัญ : ระดับสมรรถนะ / ผู้อำนวยการโรงเรียน / คุณภาพการจัดการศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

² ศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

⁴ อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the level of school director's competency working in schools under the Office of Basic Education Commission and 2) the effect of school director's competency working in schools under the Office of Basic Education Commission to the quality of education management.

The research samples were 80 expanding opportunity schools under the Office of Basic Education Commission in the Northeast, Academic Year 2014. Six informants from each school were 1 school director, 1 head of academic affairs, 2 heads of subject matters, and 2 teachers. The total

of informants was 480 people. Each school was a unit of data analysis. Statistical methods used to analyze the data were mean, standard deviation, coefficient of variation and multiple regression analysis.

The results revealed that 1) The competencies of school directors working in expanding opportunity schools under the Office of Basic Education Commission were in the high level 2) The levels of school director's competency effected Mathayom 3 student's Ordinary National Education Test results (O-NET). However, they did not affect the third external quality assessment results of the schools.

Keywords : the school director's competency / the effect of school director's competency / the quality of education management

บทนำ

การศึกษาไทยมีปัญหาเรื่องคุณภาพอย่างมาก การปฏิรูปการศึกษาในรอบ 9 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542-2550) พบว่ามีสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวนมากยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ผลการประเมินในรอบแรกพบว่าสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในวิชาหลักได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ผลการประเมินรอบที่ 2 พบว่าสถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 22,425 แห่งได้มาตรฐานร้อยละ 79.7 ต้องได้รับการพัฒนาร้อยละ 20.3 และยังพบว่าคุณภาพสถานศึกษาในเมืองสูงกว่านอกเมืองคุณภาพโรงเรียนขนาดใหญ่ดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดกลางดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และจากการเปรียบเทียบสมรรถนะของประเทศไทยกับนานาชาติโดยใช้ดัชนีของสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ

(International Institute for Management Development : MID) เมื่อปี พ.ศ. 2552 โดยการจัดอันดับประเทศต่างๆ ทั่วโลก 57 ประเทศพบว่าสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยถูกจัดอยู่ลำดับที่ 47 จากทั้งหมด 57 ประเทศ ลดลงจาก พ.ศ. 2541 4 อันดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 93) และจากผลการประเมิน PISA 2009 ซึ่งประเมินในทุก 3 ปี ใน 3 ด้านคือ การอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) จาก 65 ประเทศพบว่า นักเรียนไทยกลุ่มอายุ 15 ปีมีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกวิชาและมีแนวโน้มผลการประเมินลดต่ำลงทุกวิชาเมื่อเทียบกับผลการประเมินครั้งแรก และในระดับประเทศพบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนกลุ่มต่างๆ ชัดเจนไม่เฉพาะผลการเรียนรู้เท่านั้น แต่รวมถึงเรื่องทรัพยากรการเรียนและปัจจัยของการเรียนด้วย ทำให้นักเรียนใน

เมืองใหญ่มีผลการเรียนดีกว่านักเรียนในชนบท นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีผลการเรียนรู้ดีกว่าโรงเรียนในกลุ่มอื่นๆ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552 : 2,19)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 44 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง พร้อมทั้งกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้มีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การบริหารการศึกษาจึงมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม โดยสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ดังนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 33)

ในปี ค.ศ. 1973 แมคเคลลแลนด์ (McClelland, 1973 : 1-14) ทำการศึกษาวิจัยว่าทำไมบุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลงานที่แตกต่างกันโดยศึกษาบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีกับบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานพอใช้ พบว่า บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ (Competency) เขาจึงได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “Testing for Competence Rather Than Intelligence” (จิรประภา อัครบวร, 2549 : 58) และให้ความหมายของสมรรถนะว่า หมายถึงบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในแต่ละบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีในงานที่ตนรับผิดชอบ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ทักษะ หมายถึงสิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ 2) ความรู้ หมายถึงความรู้เฉพาะด้านของบุคคลเช่นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เป็นต้น 3) มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง หมายถึงเจตคติ

ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล หมายถึงสิ่งที่อธิบายถึงลักษณะของบุคคลนั้น 5) แรงจูงใจ หมายถึงแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย ในปี ค.ศ. 1995 เดลและเฮส (Dale and Hes, 1995 : 80) ให้ความหมายว่าเป็นลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่า

พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้นำสมรรถนะมาใช้บริหารงานบุคคลและให้ความหมายของสมรรถนะว่า คือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร (สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2548 : 3)

พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีสมรรถนะตามตำแหน่งและวิชาชีพ สามารถจัดการศึกษาให้เกิดผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะดังนี้ 1) สมรรถนะทั่วไปหรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน 5 ประการคือ การมีวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และความรับผิดชอบในวิชาชีพ 2) สมรรถนะหลัก 4 ประการคือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม 3) สมรรถนะประจำสายงาน 5 ประการคือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพของบุคคล การบริหารองค์การและการมีวิสัยทัศน์ รวมทั้งหมด 14 สมรรถนะ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2552 : 3,132-136) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสมรรถนะผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 80 โรงเรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 2 คน สุ่มมาจากหัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน 2 คน สุ่มมาจากครูในโรงเรียนโดยใช้ตารางเลขสุ่ม รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 480 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้นคือ สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 สมรรถนะ ตัวแปรตามคือ คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ

ที่สามของโรงเรียน (2554-2558)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน แบบบันทึกผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 ของโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หน่วยการวิเคราะห์ข้อมูลคือโรงเรียน คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

1. ระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของโรงเรียน เสนอไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 ระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของโรงเรียน

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	ความหมาย
1) สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน 14 สมรรถนะ ดังนี้					
- ระดับการมีวินัย	80	3.478	0.364	10.466	มาก
- ระดับการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	80	3.521	0.372	10.565	มาก
- ระดับการดำรงชีวิตที่เหมาะสม	80	3.474	0.394	11.341	มาก
- ระดับความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	80	3.565	0.386	10.827	มาก

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	ความหมาย
- ระดับความรับผิดชอบในวิชาชีพ	80	3.566	0.433	12.142	มาก
- ระดับการมุ่งผลสัมฤทธิ์	80	3.314	0.399	12.040	มาก
- ระดับการบริการที่ดี	80	3.326	0.418	12.568	มาก
- ระดับการพัฒนาตนเอง	80	3.293	0.370	11.236	มาก
- ระดับการทำงานเป็นทีม	80	3.465	0.431	12.439	มาก
- การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย	80	3.211	0.438	13.641	มาก
- ระดับการสื่อสารและการจูงใจ	80	3.346	0.452	13.509	มาก
- ระดับการพัฒนาศักยภาพบุคคล	80	3.361	0.474	14.104	มาก
- ระดับการบริหารองค์กร	80	3.352	0.426	12.707	มาก
- ระดับการมีวิสัยทัศน์	80	3.354	0.467	13.924	มาก
2) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้					
- ผลการทดสอบวิชาภาษาไทย	80	40.341	4.991	12.372	ไม่ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาคณิตศาสตร์	80	22.343	3.172	14.197	ไม่ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์	80	34.863	4.459	12.790	ไม่ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาสังคมศึกษา	80	35.645	5.438	15.256	ไม่ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษ	80	28.439	5.146	18.095	ไม่ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาสุขศึกษา	80	54.845	6.873	12.53210.793	ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาศิลปะ	80	41.101	4.436	12.520	ไม่ผ่าน
- ผลการทดสอบวิชาการงานอาชีพฯ	80	40.714	6.319	6.278	ไม่ผ่าน
3) ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม	80	81.982	5.147		ดี

แปลความหมายได้ดังนี้

- 1) ระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 สมรรถนะ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก
- 2) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ผ่าน
- 3) ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สามของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี

2. สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อ
คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และค่าน้ำหนักความสำคัญ () ของระดับการมีวินัย (MOR1) ระดับการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (MOR2) ระดับการดำรงชีวิตที่เหมาะสม (MOR3) ระดับความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (MOR4) ระดับความรับผิดชอบในวิชาชีพ (MOR5) ระดับการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (COM1) ระดับการบริการที่ดี (COM2) ระดับการพัฒนาตนเอง (COM3) ระดับการทำงานเป็นทีม (COM4) ระดับการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย (PER1) ระดับการสื่อสารและการจูงใจ (PER2) ระดับการพัฒนาศักยภาพบุคคล (PER3) ระดับการบริหารองค์กร (PER4) ระดับการมีวิสัยทัศน์ (PER5) ที่ส่งผลต่อผลการทดสอบ (O-NET) ของนักเรียน ในวิชาภาษาไทย (THA) วิชาคณิตศาสตร์ (MAT) วิชาวิทยาศาสตร์ (SCI) วิชาสังคมศึกษา (SOC) วิชาภาษาอังกฤษ (ENG) วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (HEA) วิชาศิลปะ (ART) วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (TEC) และผลการประเมินคุณภาพภายนอก (ASS) ของโรงเรียน

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม คือ ผลการสอบ O-Net ของนักเรียนและผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน								
	β								
	THA	MAT	SCI	SOC	ENG	HEA	ART	TEC	ASS
MOR1	-.198	.055	-.013	-.074	-.426	-.175	-.173	-.147	.252
MOR2	.388	.221	-.104	-.154	.370	-.077	.042	-.023	.127
MOR3	-.076	-.189	.186	-.275	.061	-.139	-.032	.214	.005
MOR4	.138	.501	.369	.578	-.350	.486	-.048	.648*	.103
MOR5	.627	-.658	-.061	.082	.008	-.005	-.179	-.278	.397
COM1	-.111	.408	.215	-.067	.769	-.420	.635	.221	-.629
COM2	.534*	.640*	.553*	.547*	-.220	.796**	.605*	.489*	-.013
COM3	.262	.091	-.197	.101	.016	.335	-.077	-.003	.413
COM4	-1.840**	-.541	-1.075*	-.801	.116	-1.217**	-.262	-1.420**	-1.014
PER1	-.076	-.448	.421	.011	.001	-.131	.390	-.265	.000
PER2	.626	-.483	.036	.341	-.511	.289	.101	-.002	.518
PER3	.327	-.288	-.554	-.036	-.390	.176	-.250	.273	-.170
PER4	-.150	.408	.498	-.236	.246	.597	-.166	.790*	-.258
PER5	-.120	.386	-.106	.240	.142	-.178	-.366	-.189	.417
R	0.587**	0.524	0.542*	0.493	0.382	0.625	0.476	0.604**	0.390
R ²	0.344	0.275	0.293	0.243	0.146	0.391	0.227	0.365	0.152

** p<.01; *p< .05

แปลความหมายได้ดังนี้

1. มี 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้ 1) ระดับความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (MOR4) ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (TEC) ($\beta = 0.648$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ 2) ระดับบริการที่ดี (COM2) ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบวิชาภาษาไทย (THA) ($\beta = 0.534$) วิชาคณิตศาสตร์ (MAT) ($\beta = 0.640$) วิชาวิทยาศาสตร์ (SCI) ($\beta = 0.553$) วิชาสังคมศึกษา (SOC) ($\beta = 0.547$) วิชาศิลปะ (ART) ($\beta = 0.605$) วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (TEC) ($\beta = 0.489$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ และส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบวิชาสุขศึกษา (HEA) ($\beta = 0.796$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ 3) ระดับการทำงานเป็นทีม (COM4) ส่งผลทางลบต่อผลการทดสอบวิชาภาษาไทย (THA) ($\beta = -1.840$) วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (TEC) ($\beta = -1.420$) วิชาสุขศึกษา (HEA) ($\beta = -1.217$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ และส่งผลทางลบต่อผลการทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์ (SCI) ($\beta = -1.075$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ 4) ระดับการบริหารองค์กร (PER4) ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (TEC) ($\beta = 0.790$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$

สรุปได้ว่า มีสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ 2) การบริการที่ดี 3) การบริหารองค์กร ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในบางวิชา ส่วนการทำงานเป็นทีมส่งผลทางลบต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในบางวิชา

2. ระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งกันและกันสูงมาก ($r=.625-.946$) และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งกันและกันสูงมากเช่นกัน ($r=.433-.862$) ด้วยเหตุนี้จึงมีบางสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลการทดสอบระดับ

ชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางวิชา จึงอนุมานได้ว่าสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนส่งผลต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ตัวแปรระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน 14 สมรรถนะ ไม่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของโรงเรียน

4. ระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน 14 สมรรถนะ อธิบายความแปรปรวนของผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของโรงเรียนได้ร้อยละ 14.60 ถึงร้อยละ 39.10

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและตามมาตรฐานวิชาชีพกำหนดให้ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องปฏิบัติตามกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา อยู่เสมอ ส่งผลให้ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

2. สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ด้านที่ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

4.1) การบริการที่ดี ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา วิชาศิลปะ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี และวิชาสุขศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีความเต็มใจในการให้บริการ ศึกษาผลการให้บริการและประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการแล้วปรับปรุงการให้บริการอยู่เสมอ จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพการจัดการศึกษา 4.2) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ส่งผลทางบวกต่อ

ผลการทดสอบวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพราะว่าความรักและศรัทธาในวิชาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการทำกิจกรรมต่างๆ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีความรักศรัทธาในวิชาชีพจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ปกป้องเกียรติภูมิในวิชาชีพ เสียสละเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพและพัฒนาตนเอง ให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่เสมอ ส่งผลต่อการให้บริการและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่สิงห์ แกรนด์วิลล์และดิกกา (Singh, Granville and Dicka, 2002 : 323-331) กล่าวว่า ตัวแปรจิตพิสัยส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จของการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคล 4.3) การบริหารองค์กร ส่งผลทางบวกต่อผลการทดสอบวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพราะการบริหารองค์กรก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลทางลบต่อผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 1 ด้าน คือ การทำงานเป็นทีม ส่งผลทางลบต่อผลการทดสอบวิชาภาษาไทย วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาสุศึกษา และวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะถึงแม้การทำงานเป็นทีมถือว่าเป็นหัวใจในการทำงานร่วมกัน ให้ประสบความสำเร็จ แต่เป็นเพราะว่าเป้าหมายของทีมงานไม่ได้เน้นไปที่งานวิชาการเป็นหลัก แต่เน้นไปที่การแสวงหางบประมาณ การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน หน่วยงานต่างๆ ที่ขอความร่วมมือและงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานการสอน

3. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ผ่าน สาเหตุสำคัญของปัญหามากที่สุดคือคุณภาพของครู ครูสอนไม่ตรงกับวิชาเอก พฤติกรรมการสอนของครูยังเน้นการสอนความรู้ความจำเป็นส่วนมาก ไม่ได้สอนในเชิงวิเคราะห์ ในขณะที่ข้อสอบโอเน็ตมีลักษณะเป็นข้อสอบเชิงวิเคราะห์ แต่กระบวนการเรียนการสอนไม่เน้นทักษะกระบวนการคิด และผู้อำนวยการโรงเรียนอาจจะไม่มีเวลาหรือไม่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศให้ครูสามารถสอนเชิงวิเคราะห์ (สัมพันธ์ พันธุ์ฤกษ์, 2558) ปัญหารองลงมาคือปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน ตัวหลักสูตรมีเนื้อหา

เกินความจำเป็น ผู้เรียนต้องเรียนถึง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้กับอีก 1 กิจกรรม ในแต่ละกลุ่มสาระยังมีวิชาย่อยซ้อนอยู่อีก ปัญหาสุดท้ายคือปัญหาด้านการบริหารจัดการ มีปัญหาด้านการกระจายทรัพยากรทางการศึกษาและการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนในเขตเมืองมีมากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง (สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2546 : 25-27) รัฐบาลไทยจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาคิดเป็นสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ประมาณร้อยละ 4 และงบประมาณประจำปีอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่คุณภาพการจัดการศึกษายังด้อยอยู่ (เวคิน นพนิตย์, 2556) เพราะงบประมาณการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนและค่าตอบแทนของครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553 : 6)

4. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี เพราะการประเมินส่วนใหญ่เป็นการประเมินงานเอกสาร ที่เป็นร่องรอยปรากฏ โรงเรียนจึงสามารถเตรียมหลักฐานเอกสารต่างๆ ไว้เป็นการล่วงหน้าได้เป็นอย่างดี แต่ผลการประเมินไม่สอดคล้องกับผลการสอบโอเน็ต ทำให้หลายโรงเรียนไม่ผ่านการประเมินรอบที่สามในข้อประเมินนี้ เพราะค่าน้ำหนักคะแนนจากผลการสอบโอเน็ตต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ การบริการที่ดี การบริหารองค์กร และการทำงานเป็นทีมที่เน้นเป้าหมายด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและผู้อำนวยการโรงเรียนก็ควรพัฒนาตนเองตามสมรรถนะดังกล่าว อันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควรวิจัยพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความรักและศรัทธาในวิชาชีพ การบริการที่ดี การบริหารองค์กร และการทำงานเป็นทีมที่เน้นเป้าหมายด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือวิจัยเพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ การบริการที่ดี การบริหารองค์กร และการทำงานเป็นทีมที่เน้นเป้าหมายด้านวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จิระประภา อัครบวร .(2549). **สร้างคนสร้างผลงาน**. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์ (1996).
- เวทิน นพินิตย์ .(2556). **การศึกษาไทยดิ่งเหว : จุดเหตุแห่งปัญหา**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก http://www.matichon.co.th/mtc_vdo.php. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2556.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา .(2552). **รายงานการสร้างรูปแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปี 2551-2552**. กรุงเทพฯ : เดคคอดีตีไซน์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี .(2552). **ผลการประเมิน PISA 2009 : บทสรุปเพื่อการบริหาร**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ .(23 มีนาคม 2558). **คะแนนโอเน็ตสะท้อนคุณภาพผู้เรียน. คมชัดลึกออนไลน์**. สืบค้นจาก : <http://www.komchadluek.net/detail/20150323/203437.htm>. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2556.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ .(ก.ย.-ธ.ค. 2546). “ความเสมอภาคทางการศึกษาของไทย.” **วารสารบริหารการศึกษา มศว.** 2(6) 25-27.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน .(2548). **เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา .(2552). **ข้อเสนอแนะการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561)**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน .(2551). **การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Dales, M and Hes, K. (1995). **Creating Training Miracles**. Sydney: Prentice Hall.
- McClelland, D.C. (1973). “Testing for Competence Rather Than for Intelligence.” **American Psychologist**. 17(7) : 57-83.
- Singh, K. Granville, M. and Dicka, S. (2002). “Mathematics and Science Achievement : Effects of Motivation, Interest, and Academic Engagement.” **Journal of Educational Research**. 95 (6) : 323-331.

